gemeente harderwijk

Gemeenteraad Harderwijk
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

datum: 17 juni 2026
ons kenmerk: 02430000260754 / 02430000900340
uw brief van:
uw kenmerk:
onderwerp: Raadsinformatiebrief asiel, statushouders en ontheemden

Geachte raadsleden,

Zoals met u afgesproken, informeren wij u via een raadsinformatiebrief (RIB) over actuele ontwikkelingen rondom asiel, statushouders en ontheemden. Indien gewenst kunnen wij deze brief toelichten tijdens een commissievergadering. Deze raadsinformatiebrief geeft, zoals u van ons gewend bent, een update over de landelijke en regionale ontwikkelingen, de taakstelling voor het huisvesten van statushouders, werk en inburgering, en de asielopvang.

Landelijke en regionale ontwikkelingen

De minister van Asiel en Migratie handhaaft de Spreidingswet via Interbestuurlijk Toezicht
De minister zet momenteel stappen in de uitvoering van de Spreidingswet. Hij zet hiervoor nu het Interbestuurlijk Toezicht in. Alle gemeenten hebben een brief gekregen over de stand van zaken op 1 juli 2025, waarin staat in hoeverre zij op dat moment aan de Spreidingswet voldeden. Het vorige kabinet had deze formele stap nog niet gezet.

Harderwijk voldoet aan de huidige wettelijke opgave
Wij hebben een brief van het ministerie ontvangen waarin duidelijk wordt dat Harderwijk aan de opgave voldoet. Conform de huidige vaststelling gaat dit om 747 reguliere plekken en 53 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Inmiddels zet het ministerie vervolgstappen door in gesprek te gaan met gemeenten die gedeeltelijk of niet aan hun taak voldoen. In veel gemeenten lopen de onderhandelingen voor een nieuwe coalitie nog. De huidige colleges zijn in die gemeenten terughoudend om stappen te zetten op dit dossier. Dit zorgt regionaal en provinciaal voor de nodige uitdagingen.

organisatie eenheid: Team Samenleving
behandeld door: M.J. Ahne
telefoonnummer: 0341 411 137
bijlage(n):

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

Voor 2027 is een nieuw verdeelbesluit vastgesteld
Voor het aantal benodigde opvangplekken in 2027 is een nieuw verdeelbesluit gemaakt. Voor Harderwijk staat deze opgave op 253 plekken. Eind 2026 moet de provincie een provinciaal plan presenteren waarin staat hoe zij deze plekken wil realiseren. Via de subregio Noord-Veluwe zal ook Harderwijk moeten aangeven hoe wij hier lokaal invulling aan geven.

Lokale asielopvang: huidige azc (Graaf Ottolaan)

Wij starten het omwonendenoverleg op korte termijn weer op
Zoals u weet, heeft het COA besloten de opvang aan de Graaf Ottolaan 26 voorlopig niet te beëindigen. Wij hebben u hier eerder over geïnformeerd en de verdere bestuurlijke (brief aan COA dd 3 juni 2026) en juridische (brief aan COA dd 3- juni 2026) stappen met u gedeeld. Wij zijn nog in afwachting op een reactie van het COA op beide brieven. Omdat het COA heeft aangegeven tot een jaar langer op de locatie te blijven, starten wij het omwonendenoverleg rondom het azc weer op. Dit overleg is altijd een goede manier geweest om contact te houden tussen de buurt, het COA, de gemeente, vrijwilligers en de wijkagent. In dit overleg willen we ook de afspraken bespreken die we als gemeente met het COA willen maken. Ondertussen vinden er wel diverse individuele gesprekken plaats met omwonenden. Op korte termijn gaan wij tevens met het COA in gesprek over de leefbaarheid in de buurt.

Huisvesting statushouders Harderwijk

Het beperkte aanbod aan eenpersoonswoningen zorgt voor langere wachttijden
De gemeente heeft de wettelijke verplichting om elk jaar een vastgesteld aantal statushouders te huisvesten. Om de benodigde woningen hiervoor beschikbaar te krijgen, hebben we prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties. Wanneer de corporaties een woning aanbieden, zoeken wij naar een passende invulling. Omdat het aantal eenpersoonswoningen in Harderwijk beperkt is, zien we helaas een lange wachttijd ontstaan voor alleenstaanden.

Wij lopen onze achterstand in de taakstelling in goed tempo in
Onze achterstand uit de afgelopen jaren was opgelopen naar 46 personen. In 2024 is deze achterstand teruggebracht naar 26. Voor de eerste helft van 2026 was de taakstelling 42 statushouders. Voor de tweede helft van dit jaar komen daar nog eens 45 personen bij. De taakstelling voor heel 2026 is dus 87 statushouders.
In de eerste helft van het jaar hebben we inmiddels 45 mensen kunnen opnemen in de taakstelling. Omdat er nog een aantal plaatsingen administratief verwerkt moet worden, verwachten wij dat we op 30 juni eindigen met 51 geplaatste personen. Rest ons dus nog een taakstelling, inclusief achterstand voor de tweede helft 2026 van 62 personen.

De komende tijd ligt de nadruk op het huisvesten van (grotere) gezinnen
Met het oog op de beoogde sluiting van het azc hebben we in de eerste helft van het jaar veel aandacht gegeven aan het huisvesten van gezinnen. Daarbij lag de prioriteit bij gezinnen die al op het azc in Harderwijk woonden en schoolgaande kinderen hadden. Op dit moment is nog een aantal grotere gezinnen aan onze gemeente gekoppeld. Wij verwachten deze grotendeels in de tweede helft van het jaar een woning te kunnen bieden.

Werk en inburgering
Tijdens de commissievergadering heeft het college een toezegging gedaan aan mevrouw Lubbersen (VVD). Naar aanleiding van een rapport van de Adviesraad Migratie vroeg zij hoe het college onbenut arbeidspotentieel onder migranten ondersteunt naar passend werk. Hieronder informeren wij u over de actuele stand van zaken.

Sinds eind 2023 is er een forse toename van het aantal werkende asielzoekers
Vanaf eind 2023 mogen asielzoekers 52 weken per jaar werken (dit was maximaal 24 weken). Op het azc zien we dat dit tot een forse toename van het aantal werkende bewoners heeft geleid. We faciliteren dit via twee balies. De 'Meedoenbalie' (verzorgd door Zorgdat) bemiddelt asielzoekers naar vrijwilligerswerk. De 'Werkbalie' (bemenst door het COA) bemiddelt mensen naar regulier werk. Door goede contacten met meerdere uitzendorganisaties en werkgevers schatten wij dat ruim 150 bewoners van het azc op dit moment betaald werk hebben. Dit aantal kan verder stijgen maar is afhankelijk van de samenstelling op de locatie en de mate van doorstroom, zaken waar we als gemeente geen invloed op hebben.

Lange wachttijden voor een Burgerservicenummer vormen een belemmering
Voor werkende asielzoekers zijn er nog meerdere drempels. Allereerst moeten zij een Burgerservicenummer (bsn) hebben. Dit nummer kunnen zij pas aanvragen als zij langer dan zes maanden in de asielprocedure zitten. De wachttijden voor een bsn lopen helaas op tot 10 maanden (dit was in het verleden zelfs 18 maanden). Daarnaast moet een werkgever een tewerkstellingsvergunning aanvragen, wat voor sommigen een belemmering vormt. De Werkbalie biedt hierin gelukkig veel praktische ondersteuning.

We onderzoeken hoe we de 'vroege start' met inburgering kunnen doorzetten
Het doel van de Wet inburgering 2021 is dat nieuwkomers snel meedoen in de Nederlandse samenleving. Om die reden zijn wij al gestart met inburgeringsactiviteiten op het azc (de 'vroege start'). Omdat we ervan uitgingen dat het azc zou sluiten, konden we dit tot nu toe maar voor een beperkte groep organiseren. Nu het azc langer openblijft, kijken we samen met het COA en Meerinzicht hoe we deze vroege start verder kunnen doorzetten. Dit doen we voor inburgeraars die aan onze regiogemeenten zijn gekoppeld. Door al op het azc te beginnen, creëren we een doorlopende leerlijn. Mensen zijn dan sneller klaar met hun inburgering en draaien eerder mee in de maatschappij, bij voorkeur via betaald werk.

De Inclusief Groep biedt gerichte trajecten aan richting de arbeidsmarkt
Inburgeraars die de B1-route of de Zelfredzaamheidsroute (Z-route) volgen, kunnen we aanmelden voor een traject bij de Inclusief Groep. In de oriëntatiefase onderzoekt de Inclusief Groep eerst de mogelijkheden van de inburgeraar. Daarna zetten zij in de ontwikkelfase een leerwerkplek in. In de laatste fase volgt bemiddeling naar een reguliere werkplek of een werkervaringsplek, zowel intern als extern. Ook voor de inburgeraars die straks nog op het azc wonen (maar wel al zijn gestart met inburgeren) willen we dit traject in de toekomst inzetten.

Opvang Oekraïense ontheemden

De opvang in Harderwijk verloopt stabiel en blijft nog minimaal een jaar beschikbaar
De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne is in onze gemeente stabiel wat betreft de aantallen. Zowel locatie De Essenburgh als de opvang aan de Oranjelaan is nog minimaal een jaar beschikbaar voor deze doelgroep. Op Europees en nationaal niveau kijkt men momenteel naar een verlenging van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), die in maart 2027 afloopt. De verwachting is dat deze regeling met een jaar wordt verlengd.

Gemeenten uiten stevige kritiek op de landelijke plannen na afloop van de RTB
Voor de periode na de tijdelijke bescherming heeft de Rijksoverheid inmiddels nieuwe plannen gepresenteerd. Het Rijk wil de gemeentelijke opvang afbouwen en verwacht dat Oekraïners doorstromen naar reguliere woningen. Ook vallen zij dan onder de reguliere regelingen voor uitkeringen (Participatiewet) en zorg (Wmo en jeugdzorg). Gemeenten en provincies ontvangen deze plannen zeer kritisch, omdat ze in de praktijk onuitvoerbaar zijn.

De overgang naar reguliere huisvesting en bijstand is lokaal onrealistisch
De kern van de kritiek is dat de geëiste doorstroom naar reguliere woningen 'wensdenken' is, vanwege de enorme krapte op de huidige woningmarkt. Oekraïners maken voorlopig geen kans op een sociale huurwoning. Daarnaast waarschuwen gemeenten voor een onhoudbare druk op de gemeentelijke uitvoering, wanneer tienduizenden ontheemden massaal instromen in de bijstand en de zorg. Vanuit de provincie Gelderland is hierover inmiddels een scherpe brief naar de minister gestuurd, die veel bijval heeft gekregen uit andere provincies.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer M.J. Ahne, Team Samenleving, telefoonnummer 0341-411 137 of via m.ahne@harderwijk.nl.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,



de heer C. Klaassen
loco-secretaris



de heer J. Joon
burgemeester